

Christina Ståhl
Christina.Stahl@skane.se

YTTRANDE

Datum 2021-09-02
Ärendenummer 2021-POL000215

1 (3)

Socialdepartementet

Remiss. God och nära vård - Rätt stöd till psykisk hälsa

Inledning

Region Skåne ser positivt på förslaget att i hälso – och sjukvårdslagen synliggöra primärvårdens ansvar för hälso – och sjukvård avseende både fysiska och psykiska vårdbehov och delar bedömningen att det bidrar till omställningen av en mer nära vård och utvecklingen av primärvården som nav i hälso – och sjukvården. Region Skåne vill dock framhålla att det måste finnas en helhetssyn, vilken inkluderar både fysiska och psykiska vårdbehov. Även slutsatserna kring hur vården kring psykisk hälsa bör organiseras och struktureras bidrar till omställningen. Fragmentisering i hälso- och sjukvården är en stor utmaning och den modell som presenteras bedöms främja integrering och kontinuitet.

Analysen och förslagen sätter på ett tydligt och bra sätt fokus på primärvårdens ansvar och möjlighet för att med rätt struktur och kompetens kunna bemöta och behandla psykiatrisk sjuklighet i första linjen.

Region Skåne vill betona behovet av att gränssnittet och samverkan med specialiserad psykiatri tydliggörs och även lyfta problematiken rörande psykisk ohälsa kontra psykisk sjukdom, vilket är sjukvårdens uppdrag och vad ligger på andra samhällsaktörer.

Utgångspunkten, skyndsamma och ändamålsenliga insatser inom primärvården vid psykisk ohälsa, är bra. Viktiga punkter som utredningen lyfter och som Region Skåne delar är bland annat en holistisk syn på människan, insatser utifrån den enskildes behov, undvika fragmentisering, lågtröskelverksamhet med bra bemötande, samordna insatser och kunskap och patientdelaktighet, men också förutsättningarna för medarbetarna kring t ex kunskap om psykisk ohälsa.

Region Skåne noterar att utredningen lyfter behovet av nationella/gemensamma definitioner av olika begrepp men inte ger några förtydligande eller konkreta förslag till definitioner.

Det finns skrivningar om att öka kraven kring olika professioner men inte vilka professioner som avses. Det finns inte heller någon koppling till behov hos patienterna och hur ökade krav kommer att underlätta/förbättra vården för invånare/patienter.

Region Skåne konstaterar även att utredningen vill ge stöd och riktlinjer för en mer gemensam hållning på nationell nivå kring krav och specifikationer samtidigt som regionerna ska förtydliga och besluta kring dessa krav och detaljer. Region Skåne ser positivt på mindre detaljstyrning men vill framhålla att det behövs ett nationellt ramverk. Region Skåne noterar samtidigt att vissa av utredningens bedömningar avser rutiner som huvudmännen bör ha, t ex avseende skriftliga rutiner för närstående, vilket är på en mycket detaljerad nivå.

6.2 Rätt stöd

Rätt stöd definieras som en tydlig väg in, organisering av uppdraget och förbättring/ förtydligande av samarbete och samverkan. Region Skåne delar denna definition och det pågår ett aktivt arbete för att utveckla och säkra dessa områden. Samtidigt finns det fortsatta utmaningar inom de tre områdena och Region Skåne saknar en mer framtidsinriktad analys kring dessa. Detta hade gett Region Skåne ett bättre stöd i vårt fortsatta arbete.

Utvecklingen och pågående arbete i Region Skåne ligger i linje med utredningens förslag. Insatser vid psykisk ohälsa hos vuxna är en tydlig del av uppdraget till vårdcentralerna och kraven förtydligas successivt. Insatser på primärvårdsnivå för barn är organisatoriskt en del av barn – och ungdomspsykiatri i Region Skåne. Utmaningen är att ge vården goda förutsättningar för att utveckla vården riktad mot psykisk ohälsa, där tillgänglighet, kunskapsstyrning och uppföljning är viktiga dimensioner. Ett exempel på arbete i Region Skåne är att beslut har fattats i augusti 2021 om en bedömningsfunktion på primärvårdsnivå, för vissa psykiska tillstånd. Bedömningsfunktionen ska vara en funktion i samverkan vårdcentral och specialistpsykiatri.

Utredningen gör bedömningen att det bör finnas en, på huvudmannanivå beslutad, övergripande struktur för omhändertagandet av psykisk ohälsa. Region Skåne menar att det är en fråga för regionerna att bestämma om vilka beslut de vill fatta. (6.2.2)

Region Skåne delar uppfattningen att de insatser som omfattas bör utgå från relevanta kunskapsunderlag och behovet av en systematisk och kontinuerlig uppföljning. Inom ramen för kunskapsstyrningsorganisationen i Region Skåne har ett lokalt programområde (LPO) bildats för psykisk hälsa, vilket följer den nationella strukturen för kunskapsstyrning. Programområdet ska arbeta för en god och jämlik vård i regionen och detta kommer att vara en viktig del i arbetet. (6.2.2)

Region Skåne noterar att i den föreslagna modellen understryks behovet av att öka tillgången till manualbaserade behandlingar och saknar ett förtydligande av vad innebörden av detta är. Det finns många olika sätt för manualbaserade behandlingar där somliga är mindre förenliga med att samtidigt kunna erbjuda hög tillgänglighet utifrån tillgängliga resurser. (6.2.2).

Region Skåne instämmer i bedömningen att en god, nära och samordnad vård som stärker hälsan förutsätter samverkan mellan olika aktörer. Inom Region

Skåne samverkar hälso – och sjukvård och regional utveckling kring psykisk ohälsa och detta inkluderar bland annat civilsamhällets aktörer. (6.2.3).

6.3 Förutsättningar för rätt stöd till psykisk hälsa

Region Skåne instämmer i behovet av strukturer för patientdelaktighet och anhörigstöd. Inom Region Skåne pågår aktiviteter med just detta syfte. Ett exempel är Primvården Skånes bildande av ett expertråd med patientens fokus som ska bestå av vårdvana patienter, närstående och invånare i Skåne. Uppdraget avser hela primärvårdens uppdrag. (6.3.1)

Region Skåne saknar i den föreslagna modellen när respektive kompetens bedöms relevant i det stegvisa förloppet. Det kan finnas en risk i att jämställa utbildningar på avancerad nivå med de på grundnivå utan att också tydliggöra vilken kompetens som är tillräcklig för vilken arbetsuppgift. Det saknas ett förtydligande kring huruvida de olika yrkeskategorier som omnämns av utredaren bedöms likvärdiga inför primärvårdens grunduppdrag kring psykisk hälsa. (6.3.2)

Primärvården som den första vårdnivån kräver grundläggande kunskap om psykisk ohälsa och bemötande hos medarbetarna. Det finns behov av bättre reglering av grundläggande psykoterapiutbildningar. (6.3.2)

Region Skåne delar bedömningen om behovet av systematisk dokumentation och uppföljning av primärvårdens arbete och instämmer i bedömningen avseende behovet av kunskapsstöd på huvudmänna – och verksamhetsnivå. (6.3.3)

Region Skåne delar uppfattningen om att framtida statliga satsningar behöver ha en ramstruktur som beaktar helheten. Region Skåne vill även framhålla att framtida statliga satsningar generellt bör samordnas bättre och bli mindre detaljerade. Nuvarande struktur underlättar inte för regionerna och kommunerna att ta ett samlat grepp på den övergripande omstruktureringen som pågår och särskilt utvecklingen av den nära vården. (6.3.4)

Gilbert Tribo
Ordförande

Pia Lundbom
Hälso- och sjukvårdsdirektör